

عنوان مقاله:

مطالعه انتقادی سیاست خارجی محمدرضا شاه پهلوی در آینه نوشته ها و بیانات او

محل انتشار:

تاریخ اسلام و ایران، دوره 28، شماره 39 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

هما اسدی - دانشجوی دکتری زبان شناسی همگانی دانشگاه الزهرا

فرهاد ساسانی - دانشیار گروه زبان شناسی دانشگاه الزهرا

خلاصه مقاله:

گفتمان مجموعه‌ای از نشانه‌هاست که به صورت فراگیر به شکل‌دهی رفتارهای فردی و اجتماعی جامعه می‌پردازد. در هر نظم گفتمانی مجموعه‌ای از قوانین و قراردادهای وضع می‌شود که به ساختار بندی اصول گفتمانی می‌پردازد. کنشگران اجتماعی با هدف‌های ایدئولوژیک مدنظر خود اقدام به وارد کردن نشانه‌ها در چارچوب گفتمانی خود می‌کنند و اینجاست که زبان به عنوان بخش مهم سازنده گفتمان وارد عرصه می‌شود و به صورت نرم‌افزاری به تثبیت معنای مدنظر کنشگران می‌پردازد. محمدرضا پهلوی نیز با استفاده از سازوکارهای زبانی در سطح روابط بین‌الملل، واقعیت‌های سیاسی را بازنمایی می‌کرد و متناسب با سیر تحولات سیاسی و اجتماعی و فضای حاکم دوران خود به تثبیت نشانه‌ها در چارچوب گفتمان سیاست خارجی خود می‌پرداخت. در یک الگوی نشانه‌شناختی از این گفتمان، محوری‌ترین نشانه در مرکز قرار گرفته و سایر عناصر در پیوند با آن قرار می‌گیرند. این پژوهش توجه خود را به چگونگی کارکرد برجسته‌سازی و حاشیه‌رانی در گفتمان سیاست خارجی شاه معطوف کرده و از این طریق نشانه‌های مسلط شده و غالب در گفتمان شاه را مشخص می‌کند. در این پژوهش، پنج دوره تاریخی براساس مفصل‌بندی نشانه‌های مسلط و ویژگی‌های غالب گفتمانی برای گفتمان سیاست خارجی شاه به این شرح تعیین شده است: دوره یکم: 1320-1324، دوره دوم: 1325-1332، دوره سوم: 1333-1344، دوره چهارم: 1345-1352 و دوره پنجم: 1353-1356. نتایج به دست آمده از این تحقیق نشان می‌دهد که شرایط و رویدادهای حساس تاریخی در هر برهه زمانی منجر به جابه‌جایی نشانه‌ها و تغییر چارچوب گفتمانی شاه نیز می‌شود.

کلمات کلیدی:

گفتمان محمدرضا پهلوی، سیاست خارجی ایران، برجسته‌سازی، حاشیه رانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/895282>

